sekmadienio popietėj — kur skamba lietuviška daina ir juokas, kur, anot Pr. Vaičaičio, prie vaišių stalo tuoj sodina...

Perskaičius "Tautų Šventovėse" tenka konstatuoti, kad šios knygos autorius kun. Petras Butkus davė ne vien tik savo kelionių įspūdžių užfiksavimą, bet kartu ir vertingą literatūrinį veikalą. Skaitant džiaugiesi lengvu grakščiai meniškų stilium, jauti keliauninko pergyvenimus ir nuotaikas, dažnai paliečia tave nauja ir prasminga mintis. Lauktina iš autoriaus ir kitokių beletristinių darbų.

(Kun. Petras Butkus "Tautų Šventovėse", Gintaro leidinys, Sydney, Australia, 1970, 390 p., tiražas 750, kaina 3.70 dol. Viršelis dail. Evos Kubbos).

... rašo apie mus

KUR MOTERYS?

JONAS ŠOLIŪNAS

Iš tikrųjų mūsų dailiosios lyties problemos yra įvairios. Nenorime čia liesti specifiškai moteriškų problemų, tačiau vis dėlto norėtųsi prisiminti tuos klausimus, kurie liečia mūsų moterų pasireiškimą lietuvių bendruomenės ir mūsų kultūrinės kūrybos pasaulyje. Tenegalvoja skaitytojas, jog moterų veiklos klausimas yra grynai lietuviško gyvenimo problema. Visai ne. Ir amerikiečių visuomenėje šitas klausimas keliamas ir svarstomas. Mat, pasaulis nepaprastai sparčiai lekia sekantin šimtmetin ir su juo skrieja vyrija. Moterys vis daugiau ir daugiau atsilieka nuo pažangos. Taip dažnam neatrodo, bet gaila, taip yra. Ir tai iškėlė neseniai — kovo mėnesio numeryje — žinomasis amerikiečių kultūros žurnalas "Atlantic".

Įdomu, jog moteriškų problemų klausimu tame žurnale daugiausia pasisako pačios moterys — įvairių profesijų atstovės. Ten teigiama, jog dažnai pačios moterys yra kaltos dėl esamos "priespaudos" ir moters nuvertinimo.

P a b r ė ž iama, kad moteris neretai pasiduoda vyriškai propagandai, tebėra tik namuose ir kad lygiateisiškumu įvairiose profesijose moteriai neįmanoma pasinaudoti dėl jos prigimties. Tačiau vargu ar mes su tokiais argumentais galėtume sutikti. Žinoma, kad proto ir jausmo atžvilgiais moteris prilygsta vyrui. Tad kur yra moters skriaudos priežastys?

Pažiūrėkime į savo lietuvišką veidą. Pasvarstykime mūsų pačių moterų problemas. O jų yra daug. Iš tikro lietuvės moterys yra daugiau suvaržytos, negu kitatautės. Greit norėtųsi pridurti, jog dėl esamos padėties dažnai yra kaltos pačios lietuvės.

Laisvos Lietuvos laikų moterys vadovavosi Europos gyvenimo nustatytomis normomis. O tos normos buvo labai siauros. Kitados buvo galvota, kad moterų aukščiausias uždavinys ir pirminė pareiga atlikimas motinos pareigų šeimoje ir dalyvavimas socialiniame gyvenime. Charakteringa, kad minint Motinos dieną moteris visuomet būdavo iškeliama kaip motina, kitas savybes užmirštant arba ignoruojant.

Jei pavartysim anų laikų laikraščius bei žurnalus, tai pastebėsime, kad moterys plačiai reiškėsi ir socialiniame gyvenime. Tačiau labai retai užtikdavome moteriškų vardų mūsų kultūrinėje veikloje bei politiniame gyvenime. Labai aišku, kad pagrindinė moters pasireiškimų apribojimo priežastis buvo nevykusi pažiūra į moters pareigas savai tautai bei tautinei bendruomenei.

Jokiu būdu negalima sutikti su tvirtinimu, kad moters vienintelė pareiga yra būti motina. Teisingai, tai yra vienas jos pagrindinių uždavinių. Tačiau ne vienintelis. Pagaliau ne paslaptis, kad šiandien ir lietuvė moteris motinos pareigas dalinasi ne tik su šeimos tėvu, bet ir su televizija ir su kitokiomis prašmatnybėmis. Vadinasi, ji pilnai neatlieka net motinos pareigų.

Neretai matome moteris besisukinėjančias mūsų socialiniame gyvenime: baliukų, banketų, šokių bei įvairiausių minėjimų ruošime. Bet tai ir viskas.

Pasigendame lietuvių moterų daug svarbesnėse vietose: mūsų kūryboje, politiniame gyvenime, jaunimo vadovavime. Galbūt kas nors teigs, jog mes turime nemažai moterų literačių. Gal tai ir tiesa, nors abejojame, kad ir ten jų pakankamai yra, tačiau, nepakankamai turime moterų kultūros kūrėjų.

Pagaliau mūsų politinio gyvenimo scenoje nematome nė vienos. Jeigu mes pripažįstame moters lygiateisiškumą visose gyvenimo srityse, tad kodėl moterims neleidžiama užimti atsakingų postų laisvinimo darbe? Jeigu moteris gali domėtis politiniu gyvenimu, jeigu ji sugeba pajusti realybę, kuri yra būtina politinėje arenoje, tad kodėl ji negalėtų būti Vlike ar Alte?

Nustembame, jeigu sužinome, jog viena ar kita moteris baigia griežtuosius mokslus. Lyg toji sritis būtų rezervuota tik vyrams.

Bendrai mes pasigendame visapusiško lietuvės moters įsijungimo gyvenimam: ne tik gyventojų dauginime, bet ir kūryboje. Laukiame padėties pasikeitimo.

("Mūsų Pastogė")

LIETUVIŠKUOSIUS MOKSLO METUS PABAIGUS

Praėjusių metų gruodžio 14 dieną įvyko Lidcombe lietuviškosios savaitgalio mokyklos mokslo metų užbaigimo šventė. Šventė pradėta viso mokyklinio personalo (mokytojų ir mokinių) dalyvavimu šv. Mišiose, o po pamaldų parapijos salėje įvyko ta šviesi, užbaigimą atžyminti, įvairiaspalvė programa.

Mokyklos vedėja p. E. Badauskienė pirmiausia tarė turtingą žodį. Pagrįstai vedėja nusiskundė nepakankama mokyklai teikiama bendruomenės parama. Iš daugelio Sydnėjuje veikiančių organizacijų ir kultūrinių institucijų tik viena Katalikų Kultūros Draugija mokyklą finansiškai parėmė. Juo skaudžiau, kad ir praėjusieji metai buvo pavadinti "Šeimos ir Švietimo metais". Kas gi praktiškai nuveikta lietuviškam švietimui pakelti? Lietuviškosios vargo mokyklos nesulaukė didesnio tautiečių dėmesio nė paramos. Mokyklai, be pačių mokytojų, daugiausia aukojosi mokinių tėveliai, Tėvų komitetas, mokyklos globėjas kun. P. Butkus. Jiems visiems vedėja išreiškė nuoširdžią padėką.

Į mokyklos pateiktą meninę programą pasigėrėtinai buvo įjungti visi mokiniai (virš 50) — nuo mažiausio iki didžiausio. Čia Alės Rūtos vaizdelis "Spindėkite, žvaigždutės" davė galimybę pasireikšti visiems talentams: ir baletui, ir chorui, ir deklamacijoms, ir muzikai. Parengimas labai geras ir rūpestingas. Iš čia galėjai suprasti kiek daug darbo, pasiaukojimo, širdies įdėjo mokomasis personalas ir patys mokiniai. Mokiniai gerai išmokę lietuviškai, ir šiaip jų tarpe gyva tikroji lietuviška dvasia. Mokyklą baigusiems mokiniams buvo įteikti pažymėjimai.

Kalėdų Senelis (p. Jarmalavičius) geriesiems mokiniams tikrai buvo duosnus. Jis net su pagelbininku dovanų maišus rideno į sceną ir vilko prie spindinčios eglutės. Čia Senelis tiesė savo rankas į kiekvieną su puikia kalėdine dovana. O ir Tėvų Komiteto pirmininkas V. Šliteris, ir Sydney apylinkės kultūros tarybos pirmininkas B. Genys nuoširdžiai dėkojo mokyklos vedėjai E. Badauskienei bei mokytojams, įteikdami jiems dovanas. Programa baigta Tautos Himnu.

Praeitus metus mokomąjį personalą sudarė vedėja E. Badauskienė, mokyklos globėjas kun. P. Butkus, V. Antanaitienė, D. Burneikienė, G. Grybaitė, A. Jablonskienė, J. Janavičienė, E. Kiverienė, S. Mauragienė, E. Mickevičienė, A. Prišgintaitė-Spykers, P. Pulinen, A. Zubrickienė. Mokyklos užbaigimo šventės programą rengiant baletą mokė p. Reisonienė, sceną gražiai dekoravo J. Janavičienė. Peržvelgus šį mokytojų naują sąstatą, kiek keista, kad jį sudaro, išskyrus kun. P. Butkų, vien moterys. Taip ir dairaisi aplink — kur gi mūsų vyrai pedagogai? Ar jie tautinio nuovargio, ar apatijos priblokšti?...

Šventė baigta tradiciniu mokinių mamyčių paruoštu skaniu pasivaišinimu.

M. Slavėnienė

(Tėviškės Aidai)

Organizacinė veikla

IŠ MONTREALIO KATALIKIŲ MOTERŲ VEIKLOS:

Rosemonto Katalikių Moterų ratelis veikęs daugelį metų, pasibaigus vasaros poilsiui, vėl pradėjo darbą. Rateliui vadovavo Stasė Petrauskienė. Susirinkimas įvyko Stasės Petrauskienės namuose. Pirmininkė peržvelgus visų metų nuveiktą darbą, pasitraukė iš pareigų. Ratelio pirmininkės pareigas perėmė P. Čipkienė.

* * *

Pasibaigus vasaros poilsiui ir pasikeitus gamtai, K. L. K. Moterų Montrealio skyriaus draugija pradėjo savo veiklą. Susirinkimas įvyko lapkričio mėn. 15 d. N. P. Seserų namuose. Išrinkta nauja valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiai: Ona Čečkauskienė — pirmininkė, Genė Kudžmienė — vicepirmininkė, Anelė Grigelienė — kasininkė, Elena Bernotienė — soc. reikalams, Marija Malcienė — sekretorė.

Susirinkime dalyvavo nemažas skaičius narių.

VEDA ALDONA YČIENĖ

SPALVA IR ŠVIESA

Kiekvienas iš mūsų reaguojam į spalvas ir apšvietimą, todėl jų efektai ir kombinacijos yra svarbūs ir dekoravime. Mes visi esame reikalingi įvairių spalvų ir apšvietimo variacijų, kiekviena jų teikia mūsų namams atmosferą, padarydama ją šilta ir svetinga ar šalta ir neasmeniška.

Parenkant namams spalvas, reikia turėti galvoje daug faktorių: geografinę padėtį, klimatą, kokie žmonės gyvena, koks jų užsiėmimas ir interesai. Net profesija svarbi spalvų parinkime; pav. daktaras ar gailestinga sesuo, dirbą steriliškoje baltoj aplinkoj, namie, be abejo, pageidaus spalvingos, šiltos atmosferos.

Planuojant apšvietimą, turime atsižvelgti į kambarių didumą, formą, baldų išdėstymą, grindų ir lubų medžiagą, langų didumą ir jų vietą. Tinkamai išsprendus apšvietimą, spalvos, raštai ir medžiagos įgyja naują gyvybę. Prie mažo apšvietimo spalvos yra pilkos ir prislopintos. Šviesą pastiprinus, spalvos pagyvėja. Tinkamas apšvietimas laikys dekoratyvinius dekoravimo elementus tinkamoj perspektyvoj ir kambarys atrodys didesnis.

Psichologai savo tyrinėjimais įrodė, kad žmogus reaguoja spalvoms net nerealizuodamas, tai automatiška reakcija. Ryškios šviesos ir šiltos spalvos nuteiks mus aktyviai fiziškai, o prislopintos šviesos ir šaltos spalvos stimuliuoja mūsų protą.

Yra nustatyta ir mūsų fizinė reakcija spalvoms: ryškios spalvos pagyvina širdies veikimą, pakelia kraujo spaudimą ir smegenų aktyvumą. Prieblanda ir šaltos spalvos sulėtina fizinį ir dvasinį aktyvumą. Šiltos spalvos yra rekomenduojamos mūsų emociniam aktyvumui sukelti, o šaltos spalvos šaukia intelektualinius pasireiškimus, susikaupimą ir meditaciją.

Psichologai nustatė, kad kaip spalvos gali būti skiriamos į šiltas ir šaltas spalvas, taip ir žmonės gali būti skirstomi į introvertinius ir ekstravertinius tipus. Kolumbijos universiteto psichologas Faber Binen sako, kad ekstravertai, šiltų spalvų dominuojami žmonės, turi intymius santykius su išoriniu pasauliu, yra atviri išorinėms įtakoms, socialūs ir jautrūs. Šaltų spalvų dominuojami introvertai sunkiai prisitaiko naujose aplinkybėse, yra vidiniai susitelkę, emociniai šalti ir rezervuoti. Tai yra individuali reakcija spalvoms. Dekoratoriai priėjo išvados, kad stipri iliuminacija ir ryškios, šiltos spalvos sukelia išorinį aktyvumą, tuo būdu sudarydamos geriausią aplinką darbingai nuotaikai. Silpnesnė šviesa mažiau išblaško, todėl tinkamesnė studijavimui, meniškai kūrybai.

Kaip kiekvieno kambario paskirtis yra skirtinga, taip ir šviesos ir spalvos turėtų būti juose skirtingos. Gyvenamasis, svečių ir valgomasis kambariai yra bendri, todėl jie turėtų reflektuoti mūsų skonį, kokį norime parodyti kitiems. Čia apšvietimas yra ypatingai svarbus, bet turi būti pagal reikalą lengvai pakeičiamas. Gyvo baliaus metu norėsime daugiau šviesos, intymiam pokalbiui užteks jaukesnio, lengvo apšvietimo.

Elektrinės žvakidės, židinio šviesa ir neperšviečią stalinių lempų gobtuvai padės išgauti tą intymų apšvietimą. Be abejo apšvietimas turės efektą spalvos schemai. Fluorescent šviesa išryškins geltoną, mėlyną ir žalią spalvą, supilkins subtilias spalvas.

Valgomojo kambario apšvietimas taip pat turėtų būti pakeičiamas pagal progą.

Chandelier visada karaliavo virš šventiško stalo, nušviesdamas blizgančius indus ir kristalą. Maistas taip pat atrodo patrauklesnis tinkamoje šviesoje. Efektingas stalo apšvietimas gali būti išgautas stalo vidurį papuošiant žvakidėmis.

Miegamasis yra privačiausias kambarys, todėl jo spalvą pasirenkame patenkinti tik save. Atsiminkime spalvas: raudona — ekstravertams, aktyvistams; rausva — moteriška ir švelni; geltona — švelnesnė spalva aktyvistams, šilta ir gyva; mėlyna — konservatyviems, mėgstantiems susikaupti; žalia — pastoviems, žemiškai nusiteikusiems.

Miegamųjų apšvietimas lubose darosi vis populiaresnis, dekoratyvus ir saugus, nes galime uždaryti šviesą prie durų, nejieškant tamsoje stalinių lempų.

Vonios kambarys yra mažas ir privatus, bet ir čia galime parodyti savo išradingumą. Nebijokime ryškių, provokuojančių spalvų. Apie apšvietimą pagalvokime rinčiau, vonios kambarys reikalingas stiprios šviesos, nes čia užsidedame kosmetiką, suteikiam pirma pagalbą, vyrai atlieka skutimosi ritualą. Didelis veidrodis su fluorescent

lempomis bus geriausias išsprendimas.

Virtuvė pagaliau patapo viena iš spalvingiausių kambarių namuose. Priimant dėmesin ilgas virtuvėj praleistas valandas, ji turi reflektuoti mūsų stilių ir skonį.

Dekoruojant namus atsiminkime, kad geras spalvų naudojimas užpildys baldų trūkumą. Dekoratoriai sako, kad ryškiai išdažytos ar išdekoruotos raštuotu popieriumi sienos "pripildo" kambarį, padaro gyvenamu ir jaukiu su minimumu baldų.

Neužmirškime, kad gamta yra drąsi ir turtinga savo spalvomis. Spalva yra neišskiriamas gamtos elementas, ji turi būti natūrali ir gyvybinga jėga ir mūsų namuose. Kartais reikia daug drąsos padaryti pozityvų sprendimą spalvų pasirinkime. "Turėkime drąsos matyti raudonai, pakutenkime save rausvai, tegul draugai pažaliuoja iš pavydo, nuraminkime save kilnia mėlyna spalva", sako dekoratorė Joanna Barnes. Spalva yra dalis mūsų gyvenimo. Panaudota drąsiai ir apgalvotai ji gali būti dekoratoriaus geriausias atpildas.